

DE DESKUNDIGEN

Marc van Aart,
directeur Markt &
Klant van de
Vereniging van
Zorgaanbieders
voor Zorgcommu-
nicatie (VZVZ).

Marijke 't Hart,
directeur
Huisartsenpost
Haarlemmermeer.

Het medisch dossier

Wil je dat artsen en apothekers jouw medische geschiedenis kunnen uitwisselen, dan moet je daar zelf toestemming voor geven. En dat kan je leven redden...

Wat is het LSP?

Toen de Eerste Kamer het wetsvoorstel voor het landelijk Elektronisch Patiëntendossier (EPD) in 2011 verwierp, kwam er een nieuw systeem: het LSP (Landelijk Schakelpunt). Het LSP is niet hetzelfde als het landelijk EPD. Informatie wordt niet landelijk, maar regionaal uitgewisseld.

In de volksmond wordt het LSP 'patiëntendossier' genoemd, maar het is eigenlijk geen dossier. Het LSP is een netwerk dat zorgverleners kunnen gebruiken om medische gegevens uit te wisselen die in het computersysteem van de verschillende huisartsen en apotheken zijn opgeslagen. Het netwerk verbindt de computers van de zorgverleners met elkaar, zodat zij elkaars gegevens kunnen inzien. Er is dus geen sprake van een database.

WIE ZIET WAT?

Als je het goed vindt dat apotheek, waarnemend huisarts of medisch specialist je actuele medische gegevens kan opvragen zodra dat nodig is, geef dan toestemming je gegevens beschikbaar te stellen via het LSP. Dat kan bij je eigen zorgaanbieder, vzvz.nl of via ikgeeftoestemming.nl. Houd je DigiD bij de hand. Iedere zorgverlener van wie je zorg ontvangt moet je apart toestemming geven.

Je kunt een deel van je gegevens ook afschermen of sommige zorgverleners helemaal géén toestemming geven je dossier in te zien. Via het VZVZ Informatiepunt Online kun je zien wie je gegevens hebben bekeken. Je kunt je ook abonneren op LSP-meldingen via vzvz.nl. Je krijgt een mail als iemand je gegevens heeft ingezien of opgevraagd.

JE KUNT ALTIJD JE TOESTEMMING WEER INTREKKEN

Als je je bedenkt, kun je bij de huisarts of apotheek die je toestemming hebt gegeven, je toestemming intrekken. Dat kan ook online via vzvz.nl. De VZVZ laat je zorgverlener dan weten dat je je gegevens niet langer beschikbaar wilt stellen in het LSP.

5 VRAGEN AAN...

De uitwisseling van medische gegevens verloopt via het Landelijk Schakelpunt (LSP) dat wordt beheerd door de Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie (VZVZ). Vijf vragen aan VZVZ-directeur Markt & Klant Marc van Aart.

Waarom worden er eigenlijk gegevens uitgewisseld?

"Als je bij je eigen huisarts komt, kan die in zijn computer opzoeken met welke klachten je eerder bij hem kwam en welke medicijnen hij je toen heeft voorgeschreven. Wanneer je terechtkomt op de huisartsenpost of acuut wordt opgenomen in het ziekenhuis, beschikt de waarnemend arts niet over die belangrijke informatie. Met de uitwisseling van gegevens via het LSP hebben artsen en apothekers wél toegang tot die informatie. Dat scheelt tijd en levert bovendien gezondheidswinst op, want patiënten krijgen niet de verkeerde medicatie."

Om welke gegevens gaat het?

"Naast persoonlijke gegevens, zoals naam, adres en geboortedatum, gaat het om een actueel overzicht van de medicijnen die je gebruikt en een samenvatting van je huisartsdossier: informatie over de laatste contacten met de huisarts. Daar staan dus ook je huidige gezondheidsproblemen, voorgeschreven medicijnen en bekende allergieën in. Informatie die belangrijk is voor een arts die jou niet kent."

Tussen wie wordt er precies informatie uitgewisseld?

"Alleen zorgverleners in

dezelfde regio kunnen gegevens met elkaar uitwisselen. Het LSP is in 43 regio's verdeeld. Voor ziekenhuizen is een uitzondering gemaakt. Zij hebben vaak patiënten uit meerdere regio's en kunnen daarom met meerdere regio's gegevens uitwisselen."

Wie kunnen de gegevens inzien? Ook zorgverzekeraars?

"Nee. Alleen zorgverleners die gebruikmaken van het LSP, zoals een apotheek, waarnemend huisarts of medisch specialist, kunnen de gegevens opvragen. Andere zorgverleners, zoals fysiotherapeuten, tandartsen en bedrijfsartsen kunnen de gegevens niet inzien. Ook zorgverzekeraars hebben dus geen toegang."

Hoe is de beveiliging geregeld?

"Het LSP is een streng beveiligd netwerk. Zowel het LSP als de systemen van de aangesloten zorgverleners voldoen aan strenge beveiligings- en toegangs-eisen. Voordat zorgverleners hun systemen op het LSP mogen aansluiten, worden ze streng gecontroleerd. Ook krijgen zorgverleners alleen toegang tot het LSP met een speciale pas en bijbehorende pincode."

'WAT IS BELANGRIJKER: JE PRIVACY OF JE GEZONDHEID?'

Marijke 't Hart, directeur Huisartsenpost Haarlemmermeer

"Een paar jaar geleden, in de tijd voor het LSP, kwam er een meneer bij ons op de huisartsenpost met een kleine wond die onschuldig leek. Wat de dienstdoende huisarts niet wist en wat die meneer vergat te vertellen, was dat hij geen milt meer had. Had de arts dat wél geweten, dan had hij direct antibiotica gegeven. De milt speelt namelijk een belangrijke rol bij de bestrijding van bacteriële infecties in het bloed. Omdat hij geen antibiotica kreeg en er tuinaarde bij de wond kwam, is die meneer helaas

overleden aan bloedvergiftiging. Dit soort problemen kunnen we tegenwoordig dankzij het LSP voorkomen, omdat de artsen op de huisartsenpost de medische geschiedenis kunnen opvragen van patiënten die zij niet kennen. Zo kwamen wij er dankzij het LSP achter dat een patiënt die onlangs bij de Huisartsenpost kwam, allergisch is voor een bepaald medicijn. Zij was dat zelf vergeten te melden. Dankzij het patiëntendossier zijn we dus in staat levens te redden. Ik begrijp het privacy-argument wel. Toch denk ik dat iedereen zijn of haar gegevens beschikbaar zou moeten

SOS IN HET BUITENLAND

Ook al heb je 'ja' gezegd tegen het uitwisselen van je gegevens tussen zorgverleners, betekent dat nog niet dat alle zorgverleners bij je gegevens kunnen. Landelijke dekking van het patiëntendossier haalde het niet vanwege privacygevoeligheid. Alleen ziekenhuizen buiten je regio kunnen gegevens inzien. Zorg er daarom voor dat je behalve je zorgpas ook altijd belangrijke medische informatie bij je draagt in het buitenland. Dat kan met:

DE MEDIKAART

De kaart is zo groot als een pinpas en bevat alle belangrijke medische gegevens, zoals aandoeningen, medicijnen en (medicijn)allergieën. Handig te bewaren in je portemonnee. Aan te vragen via medikaart.nl en te koop bij de apotheek.

HET GENEESMIDDELENPASPOORT

Hierin noteer je alle aandoeningen, medicijnen, allergieën en overgevoeligheden. Het paspoort is aan te vragen bij de apotheek en is meestal gratis.

DE SOS-TALISMAN OF HEALTHBAND

Een SOS-talisman is een medaillon die je aan een ketting of armband draagt en die overal wordt herkend. De medaillon bevat je medische gegevens. Of kies voor een Healthband, een armband waarin je informatie kunt laten graveren. De talisman is te koop via de ANWB, de apotheek of via sostalisman.nl. De healthband is o.a. verkrijgbaar via healthband.nl.

stellen. Zeker als je verschillende medicijnen slikt, een medicijnenallergie hebt of psychiatrische stoornissen. Mensen die op de Spoedeisende Hulp of bij de huisartsenpost terechtkomen zijn vaak in paniek en vergeten daardoor nogal eens welke medicijnen ze precies slikken. Die informatie is van groot belang voor een arts, omdat hij bij nieuwe medicijnen de interacties moet controleren; niet alle medicijnen gaan goed samen. Wat dat betreft maakt het LSP de zorg juist veiliger. Je zou je moeten afvragen: wat is er belangrijker? Je privacy of je leven?" ►

WAAROM? DAAROM!

Niet iedereen is even enthousiast over het LSP. Drie argumenten voor en twee tegen.

VOOR

- * Gegevens zijn snel beschikbaar. Daardoor zijn mensen sneller te helpen in tijden van nood. Het aantal medische fouten neemt daardoor af.
- * Het scheelt tijd en geld; onderzoeken hoeven niet opnieuw te worden gedaan aangezien de uitslag van de vorige keer in het dossier staat vermeld.
- * De gegevens zijn ook voor andere zorgverleners in je regio beschikbaar. Dat is handig wanneer je een keer naar een andere huisarts of apotheek moet. Je hoeft dan niet steeds opnieuw je medicatie- of ziektegeschiedenis te herhalen.

TEGEN

- * Medische gegevens zijn privacygevoelig. Beschikbaarheid via een regionaal netwerk maakt ze een potentieel doelwit voor hackers.
- * Er wordt onnodig veel privé-informatie beschikbaar gesteld.

Marijke (68):

'HET MAAKT DE ZORG EEN STUK VEILIGER'

“Ik heb diverse chronische klachten en slik verschillende pillen per dag. Zodra ik nieuwe medicijnen krijg, moeten die natuurlijk goed samengaan met de medicijnen die ik al gebruik. Voordat de medische gegevens werden uitgewisseld, moest ik dat allemaal zelf bijhouden om te voorkomen dat er iets misging. Nu alle zorgverleners weten welke medicijnen ik gebruik, geeft dat veel rust. Wat mij betreft maakt het de zorg dus een stuk veiliger.”

MISBRUIK. WAT NU?

Als je vermoedt dat iemand ten onrechte je gegevens heeft geraadpleegd, kun je dat melden bij het VZVZ-informatiepunt. Dat kan via het contactformulier of per brief. De VZVZ stelt dan een onderzoek in. Als daaruit blijkt dat er (mogelijk) misbruik is gemaakt, treden de toezichthouders van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) hiertegen op.

De nieuwe wet

In oktober ging de Eerste Kamer akkoord met het voorstel van minister Edith Schippers (Volksgezondheid) om het elektronisch uitwisselen van medische gegevens beter te regelen. De minister wil dat binnen nu en drie jaar iedereen zelf zijn medische gegevens kan inzien en kan bepalen welke informatie digitaal mag worden gedeeld en met welke zorgverlener. Patiënten kunnen hun medische gegevens nu ook al inzien, maar moeten eerst langs een arts die een uitdraai kan geven. Met het nu aangenomen voorstel krijgen ze het recht hun dossier vanuit huis elektronisch in te zien.

(bron: nos)

Vraag van Naomi (42):

'IK MAAK ME ZORGEN OVER MIJN PRIVACY'

“Toen ik verhuisde naar een andere stad, ging ik bij mijn huisarts langs om mijn dossier op te vragen voor mijn nieuwe huisarts. Thuis zag ik pas dat ik niet mijn dossier had gekregen, maar dat van mijn zus. We hebben dezelfde voorletter en achternaam, dus daar is waarschijnlijk verwarring ontstaan, maar de assistente had niet gecheckt op geboortedatum. Vooral mijn zus was er ondersteboven van; al haar medische gegevens lagen op de keuken-tafel en ze voelde zich nogal in haar privacy aangetast. Kan zo'n fout ook gemaakt worden met het huidige dossier?”

Antwoord LSP: “Nee, dossiers kunnen niet worden verwisseld. Ze zijn gelieerd aan je Burger Service Nummer en dus strikt persoonsgebonden. Zodra een waarnemend arts of apotheker jouw gegevens moet raadplegen, wordt hem of haar via het LSP toegang verschaft tot de bron waar die informatie ligt opgeslagen. Dat is bijvoorbeeld het computersysteem van je huisarts. Het is onmogelijk dat onbevoegden inzicht krijgen in jouw gegevens. Artsen en apothekers hebben een pas met code nodig om de informatie op te vragen. Dat is allemaal heel streng beveiligd.” ■

Cijfers

- * **90%** van de huisartsenpraktijken en 98 procent van de huisartsenposten is aangesloten bij het LSP.
- * Bijna **60%** van de Nederlanders heeft toestemming gegeven.
- * Elke **30** seconden geeft een Nederlander toestemming voor het beschikbaar stellen van zijn of haar medische gegevens.

WAAROM ALLEEN REGIONAAL?

In 2011 kwam het Elektronisch Patiëntendossier er niet doorheen in de Eerste Kamer. Onder andere omdat het veiligheidsrisico van zeventien miljoen medische dossiers in één systeem te groot werd bevonden. Om dat risico te verkleinen, werd Nederland voor het LSP opgedeeld in 43 regio's. De gegevens zijn alleen toegankelijk voor zorgverleners binnen de regio, met een uitzondering voor ziekenhuizen.

MEER
INFORMATIE

- Vzvez.nl, site met veel informatie en filmpjes over het LSP
- Ikgeeftoestemming.nl

Marjan (57):

'ALS ZE NIET OP DE HOOGTE WAREN GEWEEST VAN MIJN ALLERGIE, WAS IK ER NU MISSCHIEN NIET MEER GEWEEST'

"Vorig jaar kwam ik terecht op de Eerste Hulp. Ik was toen heel blij dat ik 'ja' had gezegd op het uitwisselen van mijn gegevens, want daardoor kon de waarnemend arts direct zien dat ik allergisch ben voor penicilline. Als ze me dat wél hadden gegeven, was ik er misschien niet meer geweest. Ik maak me geen zorgen over de veiligheid van mijn gegevens. Bij

spoedsituaties is het ontzettend belangrijk dat ze kunnen teruggrijpen op een medisch dossier en dat er geen tijd verloren gaat aan zoeken. Hoe beter de medische gegevens toegankelijk zijn, hoe sneller en adequater kan worden gereageerd. Ik denk dat vooral mensen die verschillende medicijnen slikken of allergieën hebben daarbij moeten stilstaan."

TOESTEMMING VOOR KINDEREN

Voor kinderen tot twaalf jaar geven ouders toestemming via een apart formulier te downloaden via vzvez.nl. Bij kinderen tussen twaalf en zestien zetten zowel de ouder als het kind een handtekening. Vanaf zestien geven kinderen zélf toestemming en vullen ze een eigen formulier in.